

TEKMOVANJE NA ZALEDENELEM UMETNEM SLAPU

V BOHINJU SO VEDNO PRVI

MARTIN ŠOLAR

S prijatelji z različnih koncev Slovenije ugotavljamo, da klasičen čas alpinističnih odsekov mineva. Kljub temu pa še vedno čutim pripadnost našemu odseku, ki nekako životari, obenem pa je v odseku, društvu, v prostoru Bohinja neki nemirni duh, ki vsake toliko časa uide iz steklenice. Takrat se dogajajo stvari, ki ostanejo za vedno zapisane v zgodovino gornišтва, alpinizma in drugih dejavnosti, povezanih z našimi gorami. Čeprav nismo doma v Bohinju, naš rod s preskoki svojo hribovsko dejavnost povezuje z Bohinjem. Zato naj mi bo oproščeno, če na nekatere dogodke gledam subjektivno in morda celo sentimentalno.

SAME PRVENSTVENE ZADEVE

Več kot dvesto let mineva, odkar so štirje srčni možje iz Bohinja kot prvi stopili na vrh Triglava. Prvi vodniki v Julijcih so bili Bohinjci, tu je bila doma prva ženska, ki je bila na vrhu očaka. Leta 1872 je bilo v Bohinju ustanovljeno prvo slovensko gorniško društvo Triglavski prijatelji pod vodstvom kaplana iz Srednje vasi **Ivana Žana**. Triglavski prijatelji so na Ledinah pod Triglavom zgradili prvo kočo Triglavski tempelj. Kmalu po ustanovitvi SPD je to društvo postavilo prvo pravo planinsko kočico. Kje? V Bohinju seveda! Leta 1894 so odprli Orožnovo kočico na Planini za Liscem pod Črno prstjo. Leta 1921 so bile v Bohinju prve smučarske tekme v stari Jugoslaviji. Tega leta je bil ustanovljen Turistovski klub Skala, ki je resno zaživel pod vodstvom **prof. Janka Ravnika** iz Bohinja. V obdobju razvoja našega alpinizma je imel pomembno vlogo **France Ceklin**, konec koncev je bil z Gorjuš doma tudi **Joža Čop**. V šestdesetih letih sta s plezanjem novih smeri utirala poti najuspešnejši dobi alpinizma v Bohinju **brata Mihelič**. Člani AO Bohinj so konec sedemdesetih let postavili še nekatere mejnike, ko so pozimi prvi preplezali Zlatorogove police, splezali cel kup prvenstvenih smeri v domačih stenah, **Jan-ko Arh** in **Marko Šurc** pa sta leta 1978 kot prva presmučala Severno triglavsko steno po Slovenski smeri.

V zadnjem desetletju ne beležimo več vrhunskih vzponov, vendar člani odseka še vedno plezamo, turno smučamo, jadramo s padali in predvsem nam ne zmanjka idej. Leta 1981 je kot sad večletnega dela izšel prvi iz serije malih plezalnih vodnikov v Sloveniji, vodniček Bohinjske stene. Leta 1984 smo alpinisti iz Bohinja in z Gorij odigrali prvo uradno hokejsko tekmo na

Črnem jezeru. Bohinjci in Gorjanci smo skupaj (po definiciji naj bi se ne marali med seboj) spomladi leta 1986 priredili prvi turnosmučarski rally pri nas. Leta 1987 smo v šoli na Bohinjski Bistrici začeli pripravljati prvo umetno steno v takratni Jugoslaviji, ki smo jo seveda postavili. Leta 1989 smo uspešno izvedli eno od prvih tekem v športnem plezanju na naravnih stenah in končno v začetku letošnjega leta organizirali tudi prvo tekmovanje v plezanju po zaledenem slapu v Sloveniji in v tem delu Alp sploh.

PLEZANJE PO ZALEDENELIH SLAPOVIH

Plezanje po zaledenelih slapovih je bilo do pred petnajstimi leti le sestavni del zimske kombinirane ali ledne plezarije. Od leta 1980 dalje pa se je zelo razvilo samostojno plezanje zaledenelih slapov. Ta specifičen način alpinistične dejavnosti je zbudil veliko zanimanja tudi v Sloveniji. Preplezali so številne slapove, od poledenelih grap do zelo zahtevnih slapov. Nekateri znameniti slapovi so bili cilj plezalcev že takoj v začetku osemdesetih let. Takrat so bili preplezani Peričnik, slapovi v Tamarju, Mokre peči (Lucifer), Blatni graben, Sinji slap in drugi,

Umetni zaledeneli slap Pod skalco v Bohinju: Franc Ferjan v predtekmovanju

nekoliko kasneje naš verjetno najtežji slap Čedca, znamenita slapova Savica in Boka pa sta ostala deviška vse do lanskega leta. Vzrok ni bil v težavah, temveč v tem, da slapova nikoli nista bila dovolj dobro zamrznjena.

Pri razvoju plezanja po zaledenelih slapovih bohinjski alpinisti niso stali ob strani. Med prvimi so ponovili Blatni graben in preplezali več prvenstvenih slapov v Bohinju, krona pa je prvi in doslej edini vzpon prek Savice, ki sta ga lani opravila domača plezalca **Andrej Pikon** in **Boštjan Repinc**.

TEKMOVANJE V LEDNEM PLEZANJU ZA POKAL BOHINJA 1993

Zamisel je stara več let. Lani, ko so prvič naredili umeten zaledenel slap pod Skalco v Bohinju, smo že mislili na tekmovanje. Vendar vremenski in varnostni pogoji niso ustrezali. Priznati moram, da smo bili novembra, ko je idejni vodja in glavni pri izvedbi tekmovanja Andrej Pikon začel priprave, precej v dvomih. Organizacija je bila zahtevna, potrebovali pa smo tudi našim namenom naklonjeno vreme. Prek stene smo spustili vodo, za stabilnejši slap napeljali jeklene vrvi, proti koncu leta pa je pomagala še narava, ko je pritisnil strupen mraz. Kljub vsemu smo morali tekmovanje prestaviti na prvi rezervni termin, saj takoj po novem letu slap še ni bil primeren za plezanje. Slap je visok 35 metrov, za tekmovanje pa smo pripravili nekaj krajših prog.

Takole je bilo videti paralelni dvoboj na prvem umetnem zaledenel slapu

Foto: Lojze Budkovič

Na tekmi se je zbralo 14 alpinistov iz vse Slovenije. Predprijav je bilo sicer nekaj več, vendar smo bili tudi s samo udeležbo tako po številu kot po kvaliteti plezalcev izjemno zadovoljni.

V predtekmovanju je bilo potrebno kar najhitreje priplezati do vrha slapu. To je uspelo 10 tekmovalcem, prvih osem po času pa se je uvrstilo v finale. Preostali štirje tekmovalci so v slapu padli, seveda brez posledic, saj so bili ves čas tekme vsi plezalci varovani od zgoraj.

Atraktivno finalno tekmovanje, ki si ga je v siju žarometov ogledalo blizu tisoč obiskovalcev, je bilo izredno razburljivo, od tekmovalcev pa je terjalo izjemno zbranost in velike napore. Pomerili so se namreč v paralelnem plezanju na izpadanje. Progi sta potekali v spodnji, lažji polovici slapu. Tekmovalca v paru sta se pomerila dvakrat, in sicer zato, da so bili izenačeni pogoji plezanja.

Po izločilnih dvobojih sta se v finale uvrstila **Janez Jeglič** in **Slavc Svetičič**. Za njima so kljub izvrstnem plezanju ostala znana imena slovenskega alpinizma **Janko Meglič**, **Bojan Leskošek**, **Pavle Kozjek**, **Franc Ferjan**, **Igor Jamnikar** in drugi. V dveh finalnih dvobojih je bil boljši Janez Jeglič, Slavc pa je lepo povedal, da tekmovati in izgubiti s takim plezalcem, kot je Johan, sploh ne pomeni biti poražen.

VELIKE ZASLUGE SPONZORJEV

Čeprav smo med prireditelji večkrat improvizirali, pripomb tekmovalcev ni bilo. Vsi do zadnje-

ga so bili navdušeni nad plezanjem. Obljubili so, da čez leto dni spet pridejo pod Skalco. To pa je obveznost za nas, da tekmo in vse okoli nje dobro pripravimo.

Tekmovanje brez pomoči sponzorjev ne bi uspelo. To so bili PD Srednja vas, PD Bohinjska Bistrica, PD Bled, Almira, Modrin-Bohinj, Elan, IAO – Pečjak, Atelje B & M, Gostišče Kramar,

Gradbeno podjetje Bohinj, Lipa – diskontni market, Ski center Vogel, Gozdno gospodarstvo Bled, Triglavski narodni park, SC Kobla – Smučarska šola A. Pikon, Gostilna Rupa, Didakta, gostišče Orlove glave, K2 Sport, Alpinsport, TD Bohinj, Gorenjka Lesce, SK Bohinj, Trafika Cekin, Guma servis Kemperle, Alpinum Bohinj in Lipa Ajdovščina.

ZAČELO SE JE TUDI PRI NAS: TREKING NA OSEMTISOČAK

PLANINCI SCT NA VRHU ČO OJA

Kmalu po uspešni odpravi v Pamir, na 7495 metrov visoki Pik Komunizma leta 1987, smo se alpinisti Planinskega društva SCT iz Ljubljane začeli ozirati po kakšnem 8000 metrov visokem vrhu. Dolgo časa smo nihali med Karakorumom in Himalajo, toda na koncu je prevladala Himalaja. Začeli smo kupovati šotore, tehnično opremo in opremo, potrebno za tako odpravo. Odločitev za 8201 meter visoki Čo Oju se je rodila leta 1990. To je mejni vrh med Nepalom in Kitajsko, toda zaradi lažjega dostopa smo se odločili za vzpon iz Tibeta (Kitajska), kjer je mogoče ves transport opraviti z jaki in tako odpadejo vsi problemi s šerpami.

Nastopil je čas resnih treningov. Ob koncu tedna smo zahajali v gore, delali dolga zimska prečenja, splezali več smeri, med tednom pa nabirali kondicijo s tekom po gozdu. Enkrat tedensko smo se dobivali vsi skupaj in preverjali kondicijo s skupnim tekom, ki pa ni bil nikoli krajši od 20 kilometrov. S posredovanjem italijanske agencije smo si uredili vse formalnosti glede vzpona na vrh, plačila taks, plačila jakov

za transport tovora v bazo in počasi začeli verjeti, da ima ta projekt realne možnosti, da zaživi. Največji problem je bil denar, saj je kitajska vlada močno povečala takse. Največji del stroškov je plačalo podjetje SCT, ki mu gre tudi največja zahvala, da smo lahko to odpravo uresničili. Več podjetij smo prosili, naj nam dajo svoje izdelke in smo kljub slabim časom naleteli na popolno razumevanje.

SKOZI NEPAL NA KITAJSKO

Malo pred odhodom se je en član pri plezanju v Špiku poškodoval, tako da nas je z letališča Brnik konec lanskega avgusta odpotovalo samo šest. Prek Münchna in Amsterdama smo odpotovali v New Delhi in od tod z nepalskim letalom v Katmandu. Tam se je začelo tekanje od urada do urada, da smo uredili vse glede transporta in prehoda kitajske meje. Med temi opravili smo našli še toliko časa, da smo si ogledali nekaj najlepših templjev v mestu. Tam smo morali tudi preložiti vse transportne vreče in sode s hrano, ker noben tovor ni smel tehtati več kot 36 kilogramov; to je teža, ki jo lahko nese jak.

V začetku smo bili nekoliko razočarani nad

Čo Oju iz baznega tabora z označeno smerjo vzpona odprave SCT

